

2001
Nr 11

ÕÕKULL

Ingridi Koerakarjaga päevik võidu **Salme neljalt autorilt** **Öökull Uhuu uudised** **Tomatid metsalagendikul**

ISSN 0134-2266

GRUPIFINIŠ

Sel kevadel ostsid Karli vanemad perele väikese suvekodu. Ilus punakaspruun maja asus metsaservas päris küla lõpus. Sinna viis kitsas kruusatee, kus sõitis harva autosid.

Seepärast meeldis külapoistele siin jalgratastega kihutada. Võtsid vahel hoo üles, panid siis järsku pidurit ja keerasid tagumise ratta ette – paks tolmupilv hõljus pärast seda tükk aega veel tee kohal. Suvevaheaja alguses tõi isa linnast ka Karli ratta maale. Nüüd sai Karl teiste poistega koos sõitmas käia. Kuid juhtumisi olid kõik külalapsed temast aasta või paar vanemad, nii et kui võidukihutamiseks läks, pidi Karl leppima enamasti viimase kohaga. Aga võidu kihutati sellel suvel kõvasti, peaaegu iga päev, sest parajasti käis Prantsusmaa velotuur ja iga poiss tahtis olla Jaan Kirsipuu.

Õhtuti istusid poisid nagu üks mees ninapidi teleka ees, vaatasid velotuurist kokkuvõtet ja kuulasid, mida Kirsipuu oma sõidust reporterile rääkis. Järgmisel päeval püüdsid kõik sedasama ratastel ise järgi teha. Paarikilomeetriline ring viis ümber küla. Poisid rivistusid stardijoonele.

"Täna läheb andmiseks!" kuulutas Lepiku Ats.

"Mul on jalg päris terav," kiitles Vahemetsa Taavi.

"Vaata, et lõpus kangi ei saa," tegi Kivistiku Jürgen Kirsipuud järele.

Karl oli päris vagusi. Süda tagus ärevalt ja väike värin oli jalgades.

Siis läks lahti. Karl pingutas küll kõigest väest, kuid ikkagi jäi ta lõpuks teistest maha, nii nagu kõigil eelmistelgi kordadel. Sõbrad püüdsid teda lohutada:

"Küll tuleb ükskord ka sinu päev!"

Poisid olid kokku leppinud, et nende velotuuri kõik etapid algavad iga kord erineva talu juurest. Viimase etapi start pidi antama Karli suvekodu õuelt.

Lõuna paiku hakkasidki ratturid kogunema. Poisid putitasid parajasti oma sõiduriistu, kui äkki Karli ema toast välja jooksis ja hüüdis, et piim ununes külast toomata. Karli väike õde tahtis jääda lõunauinakule ja ootas nüüd lutipudelisse unejooki. Midagi polnud teha, vend pidi piima järele sõitma. Sõbrad lubasid teda oodata.

"Teedki enne väikese soojenduse," tõgasid nad.

Talu, kust Karli pere piima ostis, asus küla teises servas. Karl väntas sinna nagu jalad võtsid, sai piima kätte ja kiirustas tagasi. Kuid teekäänaku taga seisis äkki Sepa talu karvane krants Tuki, kes hakkas Karli peale vihaselt haukuma. Poiss pani hetkeks pidurit. Ta teadis küll, et külakoertest pidi rahulikult mööduma, siis ei teinud nad midagi, ainult haukusid pisut. Aga täna oli kiire, teised ootasid teda juba ammu. Ja pikemalt mõtlemata vajutas Karl uuesti pedaalidele ning proovis Tuki eest minema saada.

Seda oli peni ainult oodanud. Vihaselt klähvides tormas ta põgenejale järele. Kui nad järgmise majani jõudsid, hüppas sealt teine koer Tukile seltsiks. Nüüd ei olnud Karlil enam taganemisteed. Ainus võimalus oli tempot lisada ja katsuda penid endast maha raputada. Aga igast hoo- vist, kust nad mööda kihutasid, kargasid uued koerad põgenejat püüd- ma.

See oli pöörane sõit. Karli jalad käisid ringi nagu muruniiduki terad. Aga vahemaa koerakarjaga ei paistnud vähenevat. Kohe-kohe olid ühe peni irevil hambad valmis teda naksama. Suurest hirmust pistis Karl huilga- ma. Koerte kisa ja poiste röökimine kostsid üle küla. Eluski veel polnud Karl rattaga nii metsikult kihutanud. Lõpuks ometi hakkas kodu paist- ma. Lõpusirgel tõusis poiss sadulast püsti, võttis viimased jõuvarud kokku ja pingutas nii, et silme ees must.

Kõik olid kogunenud jahmunult tee äärde, kui Karl nagu püssikuul neist mööda läbi värvavate õuele kihutas.

Võõrasse hoovi ei tihanud koerakari tulla. Nad pöörasid otsa ringi ja sörkisid rahulolevalt külla tagasi. Karl ronis värisedes ratta seljast maha ja vaatas segase pilguga ringi. Poisid olid kogunenud tema ümber ning hakkasid korraka plaksutama.

"Tubli mees, tegid koertele ära!" patsutas Kivistiku Jürgen talle õlale.

"Võimas värk," tunnustas Vahemetsa Taavi.

"Panid ikka kohe pika puuga," imestas Lepiku Ats.

Karl muutus kohmetuks.

"Ah, ei midagi erilist," lõi ta käega. "Lõpp oli päris napikas, ainult pool kihvapikkust jäi Sepa krantsil mu säärest puudu."

Poisid pahvatasid lõbusalt naerma. Karlgi naeratas ja kiirustas tuppa, sest väike õde ootas piima.

Miks puud talveks alasti jäävad

HENNO KÄO

Usu või mitte, aga väga vanasti olid kõik puud kogu aeg rohelised. Jah, lehtpuudel ei tulnud pähegi sügisel oma lehtedest loobuda. Kui keegi oleks ütelnud, et neil tuleb lehed maha visata ja hakata kevadel jälle uusi kasvatama, oleksid nad ainult naernud. Ja ütlejat natuke napakaks pidanud.

Kord suvisel ajal jalutas Vanaisa mööda haljendavat maad. Nojah, see ei olnud muidugi päris harilik jalutuskäik. Vanaisa ei jalutanud kunagi lihtsalt niisama. Ikka tahtis ta näha, kas kuskil ei annaks midagi muuta või parandada.

Ootamatult ja imekiiresti tõusis taevasse tumehall pilv. Polnud kahtlust, et siin oli jälle mängus vanaõeluse käsi. Varsti varjas hiiglasuur vihmakott päikese. Ja juba tabaski Vanaisa ninaotsa esimene jäme vihmapiisk. Ning siis hakkas vett lausa voolama nagu oleks keegi pilvekotil kõhu lõhki löiganud.

Et vihmavarju leiutamiseni oli veel tuhandeid aastaid, tuli Vanaisal kase alla varju minna. Sellest oli vähe abi. Vett jooksis ikka sorinal krae vahele. Kiirustas Vanaisa siis lepa alla. Sellel suuremad lehed, ehk varjab paremini. Kuid seda oli pisut palju loodetud. Lepp lasi lehed longu ja juhtis vihmavee justkui meelega Vanaisale otse pähe. Isegi vägeva tammepuu all polnud lood paremad.

Kui veel mõni lehtpuu oli ära proovitud ja asi ikka ei paranenud, läks Vanaisa nüüd männi alla. See oli juba hoopis teine lugu. Mänd pidas vihma päris hästi ja lasi läbi ainult üksikuid tilku. Aga sellest polnud midagi, Vanaisa oli juba niigi läbimärg. Siis märkas ta kõrget kuuske ja tahtis ka selle ära proovida.

Lehtpuud vaatasid eemalt ja itsitasid põlglikult: häh, küll see Vanaisa on ikka napakas! Kus nüüd alles leidis, kuhu varju minna! Männil ja kuusel pole ju õiged lehtigi, ainult mingid nõelad küljes! Need nüüd sul vett peavad!

Kuusk aga varjas vihma sama hästi kui korralik katus. Kuuse all oli nii mõnusalt kuiv, et Vanaisa oleks hea meelega sinna elama jäänudki. Aga Vanaisa peab olema igal pool, mitte ainult ühe kuuse all.

Varsti oli pilv tühjaks sadanud ja päike tuli välja. Vanaisa tänas mäнди ja kuuske, silitas nende krobelsi tüvesid ja ütles: "Tasuks tubliduse eest võite te roheliseks jäädagi. Soojendagu paks okaskasukas teid ka talvel."

Lehtpuudele aga lausus ta: "Olite ülbed ja uhked. Teie palgaks on häbi. Nüüdsest peale tuleb teil pool aastat alasti olla. Ja ikka need külmemad kuud. Nii jäägugi."

Nii tõepoolest ka jäi, nagu sa isegi näed. Vanaisa juba tühje sõnu ei tee.

INGRIDI PÄEVIK

Ingrid jõudis koju väsinuna.
"Tule nüüd ruttu sööma, mu väike ingel!" hüüdis ema. "Kotletid ootavad."
"Aitäh, ema, aga mul pole praegu isu," vastas Ingrid.

"Oi tütreke, kas midagi on halvasti?" ehmus ema. Ta rõõmus nagu tõsines.

Ingrid vaatas emale etteheitvalt otsa: "Mida sa pabistad? Sutsu paremini või pahemini – vahet pole. Etteütlus ei olnud viis, ainult neli, aga flöödis ...sain kiita."

"Näe kui vahva," kiitis ema tütart. "Tule-tule, pese käed ja kähku laua taha."

"Mis ma neist pesen, pärast sulgpalli käisin ju duši all," torises Ingrid.

"No siis tule vitsuta kõht täis. Kuidas trennis läks?"

"Mitte kõige paremini," kostis Ingrid, "tahtsin Kerlit võita aga...viiki jäi."

"Kerli on juba päris tubli," arvas ema. "Aga küll sa järgmine kord võidad."

Kui tüdruk oli kaks kotletti ära söönud, tõusis ta lauast ja lausus:

"Aitäh, väga hea oli, nüüd lähen loen natuke ja ronin siis varsti magama."

"Ah täna uudiseid ei vaatagi?" imestas ema. "Ega sa ometi haige ei ole?"

"Telekahaige igatahes mitte," nähvas Ingrid.

"See teeb mulle rõõmu, et sa televiisorile raamatut eelistad," kiitis ema.

Oma toas ei asunud Ingrid siiski raamatu kallale. Ta võttis sahtlist tillukese märkmiku, mille kaanele oli kirjutatud: "Ingridi isiklik päevik." Siia piserdas ta oma pihtimusi sünnipäevast saati. Sõbranna oli selle väikese albumi küll salmikuks kinkinud, aga Ingrid otsustas kohe, et neljateistaastaselt sobib ka mõtteid talletada. Selle kohta ei olnud ta kellelegi sõnagi iitsatanud, see oli tema väike saladus.

Ta kirjutas puhta lehekülje ülanurka tänase kuupäeva ja kandis sisse lõppeva päeva olulise-

mad sündmused:

"Etteütleses sain kolme. Flöödiõpetaja pahandas, et olen liiga vähe harjutanud. Sulgpallis sain Kerli käest lakki. Tuju veits kehva."

Järsku märkas ta sahtlipõhjas ühte võtmekimpu. Ta tormas elutuppa ja teatas:

"Ema, ma leidsin ühed võõrad võtmed!"

"Oh jaa, tütreke, anna andeks, unustasin öelda," kohmas ema. "Me naaber, kes söidab Kanaari saartele, ei taha ülearust tráni kaasa vedada ja palus, et ma peidaksin ta võtmed enda juurde. Ma arvasin, et sinu sahtel on meie korteris kõige kindlam paik."

"Mh!" turtsatas Ingrid ja läks oma tuppa tagasi.

Taas võttis ta ette oma päeviku, aga jäi siis mõtlema. Ema on küll rääkinud, et teiste inimeste kirju ja märkmeid ei sobi kellelgi lugeda, aga mis siis, kui ema ikka – no juhuslikult ja hajameelselt – on ka tema salajasi sissekandeid vaadanud...? Või äkki juhtub edaspidi neid uurima! Siis tuleb ju välja, et ta mõnikord veidi suurustab ja luiskab, õieti öelda – valetab!

Ingrid kustutas mõtlikult maha etteütluse "kolme" ja flöödiõpetaja märkuse, samuti sulgpalli tagajärje. Ta ohkas ja muutis need andmed niisuguseks, nagu äsja emale oli ette kandnud. Siis sirvis ta hoolikalt läbi ka kõik eelmised hingepuistamisid.

Ta tõmbas maha pihtimuse leheküljelt 2, kus meenutas, et oli kange kommiisu ja raha kokkuhoiuks sõitis bussis jänest. Siis nägi leheküljel 4 ülestunnistust: "Kaks võõrast poissi hakkasid mind taga ajama ja ma jooksin elu eest, nii et hing jäi kinni." Ta kirjutas selle koha peale samuti nagu kodus emale oli öelnud: "Võõrad poisid ajasid mind taga, aga ma käratasin, et kaduge eemale või ma kutsun politsei!"

Leheküljel 7 seisis lausa häbistav meenutus: "Erki ütles, et ma meeldin talle! Ma olen väga rõõmus." Selle asemel sai nüüd kirja: "Erki on üks vahva ja julge poiss."

Kui Ingrid oli kogu oma salamärkmiku ohutuks ja ontlikuks ümber sõnastanud, luges ta selle uuesti läbi, haigutas ja imestas: "Miks nii igava elukäigu-ga plika üldse päevamärkmeid teeb?"

Ta rebis päevikust välja kõik täidetud lehed ja otsustas ülejäänud lehekülgi hoopis salmikuna kasutada.

LIILI REMMEL

VIHM

"Uhh, milline ilm!" ütleb isa, kui ta kodu juures Timmi sülest maha paneb. Ta raputab oma vihmavarju. Sellelt jookseb nii palju vett. Aga vihmavari jääb ikkagi täitsa märjaks. Isa teeb välisukse lahti ning nad lähevad kolmandale korrusele. Seal on nende korter. Vihmavari jätab trepile märja raja.

"No kuidas te küll selle hirmsa sajuga koju saite!" lööb ema käsi kokku, kui Timm ja isa uksest sisse tulevad.

"Mina olin isa süles vihmavarju all. Ja isa tuli nii kiiresti. Vahepeal isegi jooksis!" seletab

Timm.

"Isal oli siis paras trenn! Sa oled ju raske poiss," arvab ema.

Timm ja isa võtavad joped seljast. Ja mõlema jopega on selline lugu, et üks külg on kuiv aga teine märg.

"Eks see ole ikka ühe inimese vihmavari," lausub isa ja paneb joped kuivama. "Kahekesi jääd selle all ainult poolkuivaks!" Isa teeb vihmavarju lahti ning jätab esikusse kuivama.

"Homme läheme ostame Timmile vihmavarju. Sügisel sajab tihti. Kui Timmil on oma vihmavari, ei pea keegi poolmärg olema," otsustab ema.

Kui Timmil toariided seljas on, kutsub ema teda kööki teed jooma. Timmile maitseb eriti kummelit. Laual aurabki kruusitais.

"Mina panen ise suhkrut!" nõuab Timm. "Üks, kaks, kolm, neli, viis..." loeb ta ning suhkru-

lusikas liigub väledalt toosi ja tassi vahet.

"Nüüd aitab! Viis lusikat on küll!" peatab ema poisi suhkrukühveldamise. Timm tahab juba jaurama hakata, et tee võiks ikka magusam olla ning toosis on ju veel suhkrut. Kuid isa lausub: "Sa võid minu tee sisse ka suhkrut panna. Täpselt kaks lusikatäit. Oskad?"

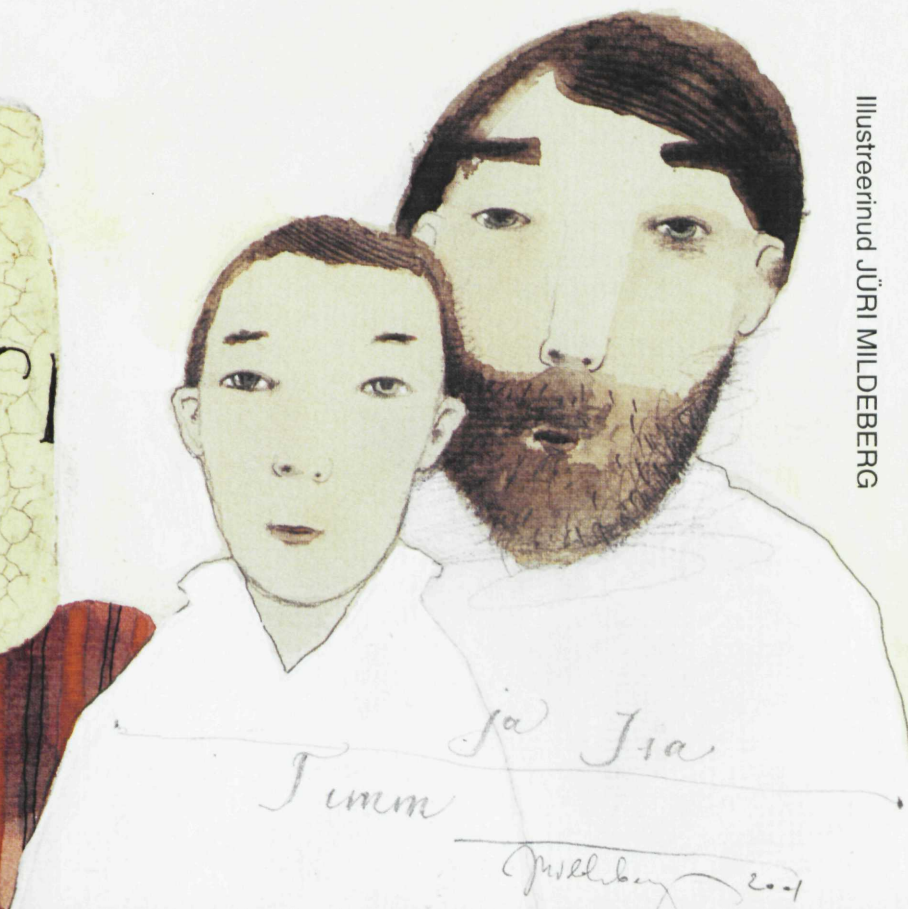
"Oskan," noogutab Timm ja loeb: "Üüüks, kaaaks..." Ongi kaks lusikatäit pandud. Nii vähe!

"Kas sa rohkem ei taha? Magus tee on mõnus," soovib Timm.

"Aitab küll. Sega suhkur ära ja hakkame jooma!" ütleb isa ja tõstab suhkrutoosi hoopis kappi.

Nüüd joovad kõik teed. Timmil on see magus nagu mesi. Või nagu ema ütleb – siirup.

Aga õues sajab endiselt. Ning kui vaikselt istud, siis kuuled isegi kõõgis vihma häält.

Raha Hais

IRA LEMBER

"Mulle kangesti meeldib raha teenida!" kiitis Fredy koduteel Eikile. Eiki noogutas. Kellele see siis ei meeldiks.

"Mu vanaisa ütleb, et kes kopikat ei korja, see rublat ei saa," rääkis Fredy.

"Rublaga pole midagi peale hakata, see on vene raha," teadis Eiki.

"See on vanasõna, kas sa siis seda ei tea?"

"Vene vanasõna."

"Ükskõik, noh, aga põhimõte on see, et tuleb maast-madalast juba raha teenida, siis oled suureks saades rikkur valmis."

"Mismoodi?" tundis Eiki huvi.

"Igate moodi, peab ainult nutti olema. Mina, muide, teenisin eile jälle," uhkustas Fredy ja lehvitas viiekroonilist kaaslaste näo ees.

"Kuidas?"

"Päris lihtsalt. Kui ma poest tulin, nägin üht vanatädi, kes taris rasket kotti. Läksin kohe juurde ja aitasin tal kotti kanda."

"Olid siis nagu pakikandja või?"

"Nojah."

"Ja ta andis sulle selle eest kohe viis krooni?"

"Kohe mitte. Ütles, et nüüd jääb ta minu suureks võlglaseks. Ma siis vastasin, et mis suureks, et aitab mulle viiest kroonist küll. Kas pole vahva!"

Eiki vaikis.

"Kas pole vahva niimoodi raha teenida?" küsis Fredy uuesti. Ja kui teine ikkagi midagi ei öelnud, tõi ta uue trumbi lagedale.

"Ükskõik, mismoodi raha teenitakse. Raha ju ei haise."

"Mõnikord ikka haiseb ka," ütles nüüd Eiki. "Ma tean."

"Midagi sa ei tea!" löi Fredy käega ja keeras kannapealt ringi, et Eiki ta piinlikkust ei märkaks.

Nii ei saanudki Eiki sõbrale rääkida, et kord kui teda saadeti kala ostma, jäi nii kandekoti kui ka tagasisaadud raha külge kala hais.

Illustreerinud EDE PEEBO

Helen Nurmsoo 9 a

Soovin endale ükskõik mis vanuses tüdrukuid ja poisse kirjasõpradeks. Kogun kleepse ja plakateid. Kirjutage mulle hästi ruttu. Vastan kõigile, kes mulle kirjutavad.

Address: Väike-Maarja 46 202, Ehitajate tee 9-16.

Helena Nestra 11 a

Soovin leida kirjasõpra vanuses 10-12 aastat. Kirjutada võivad nii poisid kui ka tüdrukud. Minu hobid on laulmine, slaalom ja ujumine. Kogun kleepse. Address: 67 301 Valga mk. Sihva sjk.

Keili Kivisik 9 a

Soovin leida 9-11 aastast kirjasõpra. Oleks tore, kui leian kirja- ja foto. Minu hobid on kleepsude kogumine, laulmine, klaverimäng ja sport.

Address: 46 202 Lääne-Viru mk. Väike-Maarja, Ehitajate tee 3-3

Marge Kann 11 a

Soovin leida 10-12 aastaseid tüdrukuid kirjasõpradeks. Kogun kleepse, marke ja koerapilte. Minu lemmiklaulja on Britney Spears, lemmikbänd Meie Mees.

Address: 50704 Tartu Kaunase pst. 11-6

Signe Malmberg 11 a

Soovin leida kirjasõbrast tüdrukuid vanuses 10-12 aastat. Hobused, ratsutamine, kandlemäng ja kleepsude-kaartide kogumine on see, mis mulle meeldib.

Address: 79514 Rapla, Metsapargi 8-1

Rubiinid sügiseses metsas

Mõned aastad tagasi viis matkatee mind Vormsi saarele. Käisime vaatamas hiiglasuurt kivimürakat, uhke samblikuvaibaga pikka poolsaart ja majakaid. Siis aga juhatas üks saarlane meid metsapõlendikule, kus tulekahju oli metsasalust vaid rootsud püsti jättnud. Põlendik nagu põlendik ikka, tõdesime kohale jõudes. Siis aga hakkas silma midagi ebatavalist. Mustendavate tüvede vahel hiilgasid...pisikesed punased rubiinid justkui härjapõlvlaste silmad. Sadu silmapaare meie kõrval ja sadu taamal.

"Ei, härjapõlvlasi siin pole," selgus lähemal uurimisel. Hoopis pisipisikesed tomatikesed rippusid kobaratena pika väänduva väädi otsas.

Jah, neid tillukesi tomateid olin ennegi näinud. Taimeks, mille küljes nad kasvasid, oli harilik maavits. Tema suguseltsi kuulub ka meile hästituntud tomat – just seetõttu näisiki, et tegu on pisikeste

tomatitega. Veel põnevam on see, et meie uue tuttava lillad õied näevad välja justkui tillukesed kartuliõied. Ega siin pole midagi imestada – kartul ja maavits on lähisugulased.

Päris eesti enda maavitsasid on lisaks juba tuttavale veel üks liik. See on must maavits ja vahet saab neil teha marjade värvuse järgi. Mustal maavitsal selliseid kauneid punaseid pärle pole, tema marjad on mustad.

Muidugi meelitavad need isuäratava välimusega marjad end kohe noppima. Eriti ajal, mil maasikad, vaarikad, mustikad juba ammuilma otsas on. Aga parem on see tegemata jätta, sest maavitsades peitub mürgiseid aineid. Ainult meie taimetargad ja nõiad oskavad maavitsast valmistada ravijooke ja mähiseid. Maavits aitavat 9 haiguse vastu.

KRISTEL ADER
Pildistanud ARNE ADER

JAANUS TAMM

Sajab, sajab

AKNALT LEHESADU VAATAB ÄMBLIK.
VAIKSELT VAATAB, KURB JA KANNATLIK.
ÕIGE TIBATILLUKENE ÄMBLIK.
LEHESADU JÄLLE VÄGA PIKK.
SAJAB LEHESADU KÕRGELT PUDEST,
SELLEPÄRAST ONGI SEE NII PIKK.

TOAST VÄLJA VAADATA ON MÕNUS.
VÄLJAS MAAILM ON EHK VAENULIK,
AKNALAUAL MÕTLEB VÄIKE ÄMBLIK.
EI TA TEAGI, ET KA AEG ON PIKK,
PIKIM VEEL KUI PIKIM LEHESADU.

AJAL AEGA TERVE IGAVIK
SADADA ON. LEHESADU LAKKAB,
AGA AJASADU KESTMA JÄÄB.
VÕRGU KAISUS AKNARAAMI VARJUS
VÄIKE ÄMBLIK SEDA UNES NÄEB.

HENNO KÄO

Kassid tulevad

ARVUTIHIRTEL ON PIDEVALT PIDU,
EI NEMAD PÕGENE, EI NEMAD LIDU,
EI LÄHE SABAD NEIL IIALGI SASSI-
POLE JU OLEMAS ARVUTIKASSI.

TÕESTI EI OLE VEEL ARVUTIKIISUT,
HIIRTEL KÄIB DISKO, KUID OODAKU PISUT,
NATUKE VEEL, JA ON KASSIDKI SAALIS,
PRAEGU NAD HIILIVAD VEEL VIRTUAALIS,

KÜÜNED NEIL TERAVID, HAMBAD NEIL UHKED,
EI SAA VIST ÕELDA, ET OLEKSID LAHKED.
SENI ON ARVUTIHIRTEL VEEL PIDU,
VEEL NAD EI PÕGENE, VEEL NAD EI LIDU.

ANDRUS NORAK

Matile Võrumaal

ON VÕTI IGA LUKU JAOKS.
SIIS, KUI VÕTI ÄRA KAOKS
OLEKS LUGU ÕIGE HULL,
KOJU RASKE SAADA MUL.

ÜHEL SÕBRAL JUHTUS KORD
ET TAL VÕTIT KAASAS POLND,
ÄRA VÄSIS, VOODIS TUKKUS,
ÜLES ÄRKAS, KÕRV ON LUKKUS.

OMA LUKKUS KÕRVAGA
ELAB SENI VÕRUMAAL.
TAL EI OLE KÕRVA VÕTIT,
TEA, KES SELLE ÄRA VÕTTIS.

SÕBER, VAATA, ÜTLEN TAL.
VIIMATI ON MATI ALL!

ANDRUS NORAK

Õhtul õues

ÕHTUL ÕUES KÜLL ON HIRMUS,
AGA MA EI TUNNE HIRMU.
MINA TEAN, EI OLE HIRMUS
SEE, KES ALLES ÕUES HIRNUS

SEE ON NAABRI HOBU ÕITSIL.
KAS SA HIRMU ÄRA VÕITSID?
SEE ON HOBUNE VÕI SUKSU,
HEA TAL SÜDA RINNUS TUKSUB!

KAS SA SIIS EI TEADNUD, TOBU,
SEE ON MEIE NAABRI HOBU.

OTT ARDER
Olemata puupea

OLEMATA PUUPEA
TUNDUB MULLE HEA
MÕELDA VAHEL PUUST
JA MIKS KA MITTE MUUST.
OLEMATA PUUPEA
MINU MÖTTEJOOKS
KASVADA VÕIB KASVÕI
LAULULOOKS.

JÕGI AINA JOOKSEB,
TIHTI PUHUB TUUL.
JOOKSEB KOER JA KASS JA
JUTT SEE JOOKSEB SUUL.
INIMENE JOOKSEB
AASTAS KAKSTEIST KUUD,
PAIGALSEISUAEGA
LEIAVAD VAID PUUD.

PUU PAIGALSEISTES KASVAB.
MA ISE KASVAN KA,
KUID KAUA ÜHEL KOHAL
MA SEISTA KÜLL EI SAA.

KUI KA PUUD VÕIKS LIIKUDA
SÜGISEL SAAKS NALJA,
VILJAPUUD KUI KÜPSEID VILJU
KANNAKS AIAST VÄLJA.

OTT ARDER
Argielu

ON MEIE KODULOOMADEKS
KÕUTS TORMITONT JA PENI REKS.
NII NAGU VÕITE ARVATA
NAD POLE ILMA KARVATA.

VEEL ELAB KODUS VANAEMA,
EI OLE KARVANE KÜLL TEMA.
MEMM ON VAID PISUT KORTSU LÄINUD,
TAST ELUTORMID ÜLE KÄINUD.

ON KODUS NELJAKESI HEA,
EI TÖÖL MEIST KEEGI KÄIMA PEA.
ON KODUS HARVA EMA, ISA.
NAD TEENIMAS ON TOIDULISA.

HENNO KÄO
Teekond

ÜKS LUULETUS SAI VALMIS
ARVUTIS,
TAL OLI MÕNUS OLLA
ARVUTIS,
END VAATAS EEST JA TAGANT
ARVUTIS,
JA HIILGAVAKS END PIDAS
ARVUTIS.

KUID VIIMAKS SAI TAL SIIBER
ARVUTIST,
EI ENAM PIDAND LUGU
ARVUTIST,
TA VÄLJA TAHTIS SAADA
ARVUTIST,
JA PRINTERISSE PUGES
ARVUTIST.

NÜÜD LUULETUS ON VIIMAKS
PABERIL,
TAL PÄRIS MÕNUS OLLA
PABERIL,
KUID SELLEST TALLE OMETI
ON VÄHE,
TA PABERILT VEEL LÄHEB
LAPSE PÄHE.

Õökull

Uhuu

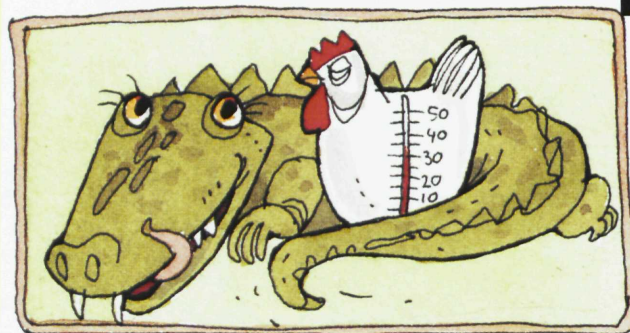
ÜLLATAVAD UUDISED

KROKODILL EI TEE NALJA

Ei tee nalja nimelt sellisel puhul, kui talle tahetakse kraadiklaasi kaenla alla panna. Aga ometi on ju uurijatel ikkagi vaja teada, kui kõrge on kroku keha temperatuur.

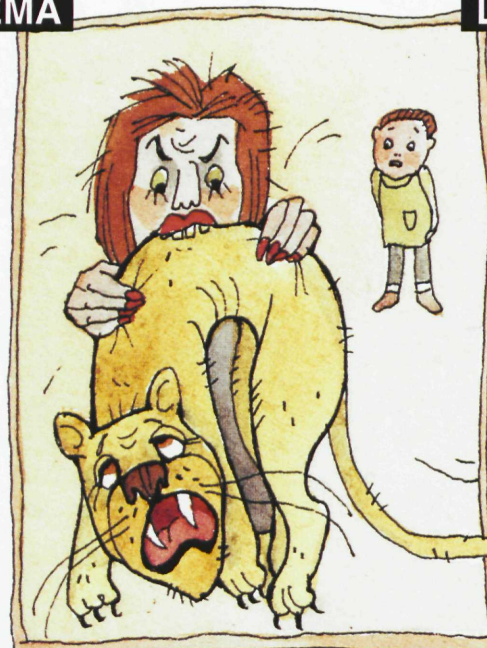
Austraalia zooloogid leidsid viisi, kuidas vajalikke andmeid saada. Nad võtsid kana lihakeha ning õmblesid sellesse soojustundlikud seadmed, mis varustati miniatuursete raadiosaatjatega. Amps, tegi ahne elukas, ja teadusmeeste riistad hakkasid tööle.

Nüüd on uurijatel vajalikud andmed käes. Aga lisaks sellele avastasid nad midagi teadusele täiesti uut. Nimelt selgus, et väikestel krokodillidel on kehatemperatuur madalam kui mürakatel loomadel. Näiteks tonni võrra kaaluvate loomade temperatuur oli tervelt 3,7 kraadi kõrgem kui 50 kilo kaaluval noorkrokul. Keha temperatuur kasvab kaalu lisandumisega.

LÕVI LÕÖDI PÕGENEMA

Ka see lugu juhtus Austraalias. Kui Melbourne'i loomaaiast taheti emalõvi Sidney loomaaeda transportida, õnnestus loomade kuningal plehku panna. Selle asemel, et kiiresti teed linnast välja otsida, tuli lõville pähe väikest poissi Jeremy Kevorkijani kohutada. Poiss oli koos emaga pargis jalutamas. Proua Kevorkijan pani lõvi käitumist pahaks. Kui kohale rutanud loomaia asjamehed jaole said, oli vaene lõvi šokiseisundis. Hilisem meditsiiniline ülevaatus näitas, et lõvi oli nii läbi pekstud ja veriseks hammustatud (!), et kulub mitu kuud paranemiseks.

LENNUK NAGU KIILIKE

Maailma väiksem juhitava plaaneri mudel ehitati Münchenis. Jürgen Kleinshmidt meisterdatud pisilennuk kaalub koos patareiga vähem kui 1 gramm. Ta tiibade ulatus on ainult 75 millimeetrit. Mis niisuguse imelennukiga tehakse? Kõigepealt kantakse tema sünd rekordite (Guinessi) raamatusse.

MÄED TEEVAD HÄÄLT

Maailmas on rohkesti mägesid, mida kohalikud inimesed kutsuvad kõnelevateks või laulvateks. Kabuli lähistel Reg-Ravani mägi vilistab. Tšiilis on mägi, mis "laulab". Siinai poolsaarel mägi Dzebel-Nazut ulub kaeblikult. Tavaliselt panevad mäe häält tegema läbi kaljulõhede tormavad tuuled, kuid Ukrainas Dnepropetrovski lähistel on mägi, mis kõmiseb ja mõriseb ka tuulevaikse ilma puhul. Mäe tipp jääb õhuvoolude keskele. Kui mujal on vaikne, siis seal on alati õhuliikumist.

Kohalikud elanikud hindavad selle mäe ettekuulutusi kõrgelt. Kui mägi hakkab tursuma, on ilmamuutus kindel.

TAKSOJUHT LAULAB KOOS REISIJAGA

Kaugel Aasias, rahvarohkes linnas Bangkok on liiklus tänavatel nii tihe, et autode ummistused üsna tavalised. Et närvitsevaid reisiijaid rahustada, mõtlesid taksojuhid välja kavala nipi. Taksose seati mikrofonid ja videopleierid. Nüüd võib reisiija valida lemmiklaulu saatemuusika ja ise solistina esineda. Kui soovitakse, aitab taksojuht kaasa. Säärasel muusikategemisel on nimi ka, võib-olla oled kuulnud? KARAOKE.

Sellel leheküljel võtavad lapsed koolis õpitu kokku luuleridadega. Salmide kirjutamise ajal olid nad veel IV klassi õpilased.

MEIE KLASS

Poisse meil on klassis neli, kõik sõbrad on nad neljakesi. Tüdrukuid on kokku kuus, kõik isevärki on nad ju. Mõni luuletusi loeb, teine vaikselt nurka poeb, kolmas tantsib salamahti, neljas piilub teiste kappi, viies laulu joristab, kuues jutte vuristab. Õpetaja on meil aga suur ja tark me selja taga.

Mari-Liisi Soovik

EMAKEEL

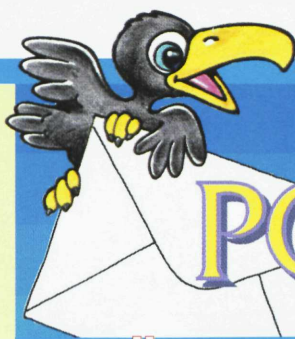
Emakeel on tähtis keel, seda õpin veel ja veel. Millesse, kellesse sõna lõpus SSE. See on väga tähtis reegel, aga vahest läheb meelest. Minu arust tähtis see, Eestis et on oma keel.

Mart Kukk

MATEMAATIKA

Mida tähendab $S=a \times b$? Pähe jääma peab ju see. Veel peab teadma korratabelit, mitte mingit Norratabelit.

Ülesanded nõuavad nutikust, sõbrad aitavad ummikust.

POSTIPAUN

TÄHEKESEL ON KÜLAS PÄRNU VÄIKE VABAKOOL

Klassis on Marit ja Kristel tarkpead, matemaatika oskused on neil head.

Liis Luuk

INGLISE KEEL

Inglise keelest do ja did, oh what did you see? Past continuous ja perfect, see on inglise keeles it.

Rob, Fiona, Lizzie ka, aitavad mul õppida. Kuid peab ise õppima, siis palju-palju teada saab.

Marit Kütt

LOODUSÕPETUS

Eesti kaarti teame peast, ilmakaari loeme reas. Õppisime suured jõed pähe, selgeks saime taevatähed.

Teame veel, mis hapniku ja süsiniku ühend ning ka selle lühend. Eestis palju ilusaid järvi, kaardi ees aga lähed närvi. Eesti idanaaber Venemaa – seda sa meeles pea.

Magmat purskab vulkaan nii vees kui ka maa peal.

Paul-Matis Türnpuu

MUUSIKA

Eks muusika pole väga raske, kuid rasked on need taktipildid ja astmed. Jo, mi, so käivad käsikäes, hüppad üle igast mäest.

Duurid, mollid, kokkukõlad, kõik need omamoodi kenad. Rütmitiga või rütmita, koputa ja plaksuta.

Plokkflööti harjutada vaja, nii et terve tuba kajab. Vend see katab kinni kõrvad, naabri Riki haugub kõrval.

Muusika toob rõõmu teil, kui laulusalmid selged meil. Harjutame kõik selgeks ära, et igal pool oleks õige sära.

Kaisa Saulin

TANTSUTUND

Täna meil on tantsutund, laisad sellest näevad und.

Mulle meeldib tantsida, aga vahel solvun ka. Kuigi palju pingutan ja arvan, et saan hakkama. Mind vahel siin ei märgata ja õiglaselt ei hinnata. Kui tantsib iga virk ja krops rõõmsameelne tantsulaps, siis tantsutund on lahe tund ja laisadki ei näe sest und.

Mari-Liisi Soovik

Kristen Maalinn Minu õpetaja

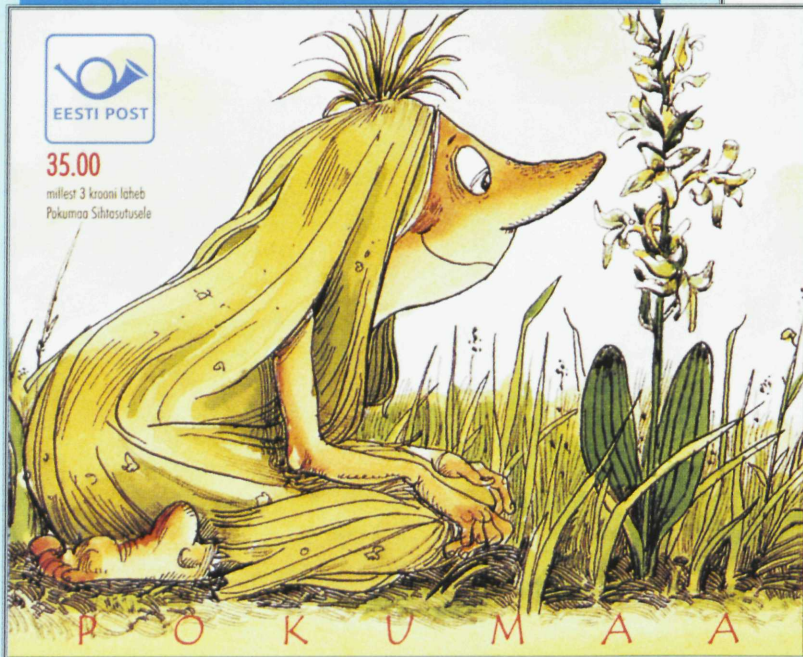
INIMESEÕPETUS

On veres liblesid nii punaseid kui valgeid, see on väga raske, on tihti kuulda salgeid. On inimesel olemas ka toes, on rakke palju koes.

Toest on raske panna pähe, kuigi komponente on seal vähe. Kui õpid üheks tunniks, oled omadega päris jännis.

Kristel Ennula

POKUD postmarkidel

35.00

millest 3 krooni läheb
Pokumaa Sihtasutusele

First Day Cover

Sain kirja, mille margil olid pokud. Need vahvad tegelased toovad alati mu suule naeratuse. Kui ilmekad näod neil pokudel on! Pokud mõtles välja kunstnik Edgar Valter ja kirjutas neist raamatu, mille nimeks on Pokuraamat.

Kes need pokud on? Enamus lapsi kindlasti teab. Võrumaal, kunstniku kodukohas on palju tarnamätaid. Kunstnik andis neile nime pokud ja tegi nad elavaiks nii pildis kui sõnas. Onu Edgari pokud on väga uudishimulikud. Nad õpivad agaralt tundma koduümbrust ja abistab neid selles vana Puuko. Pokudele on kõik huvitav. Nad tahavad teada: mis on saun, kaev, missugused puud ja põõsad koduümbruses kasvavad ja palju, palju muud.

Edgar Valteri lõbusatel tegelastel on häid sõpru laste ja täiskasvanute seas. Neil tekis

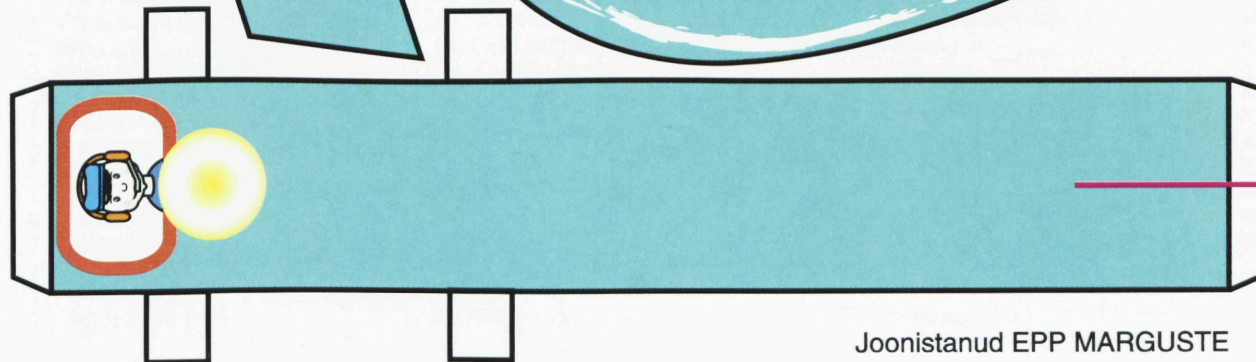
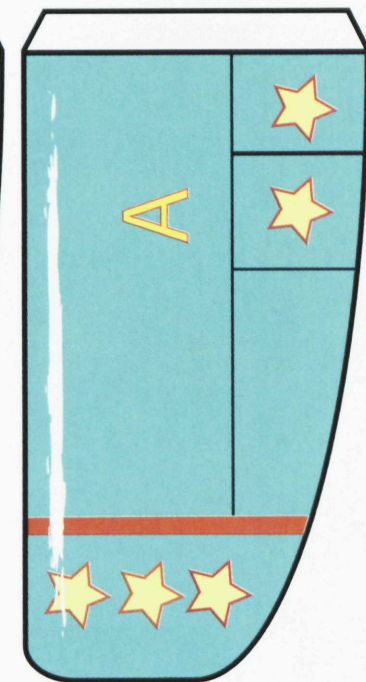
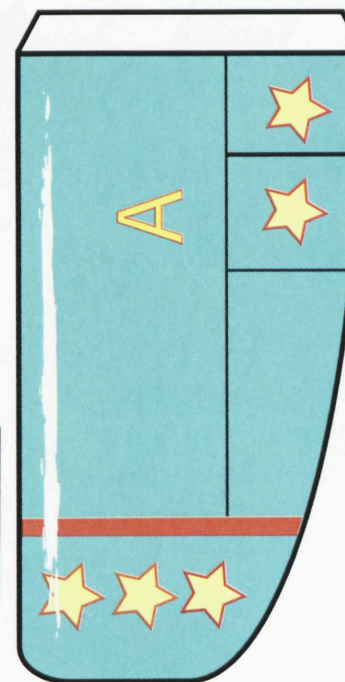
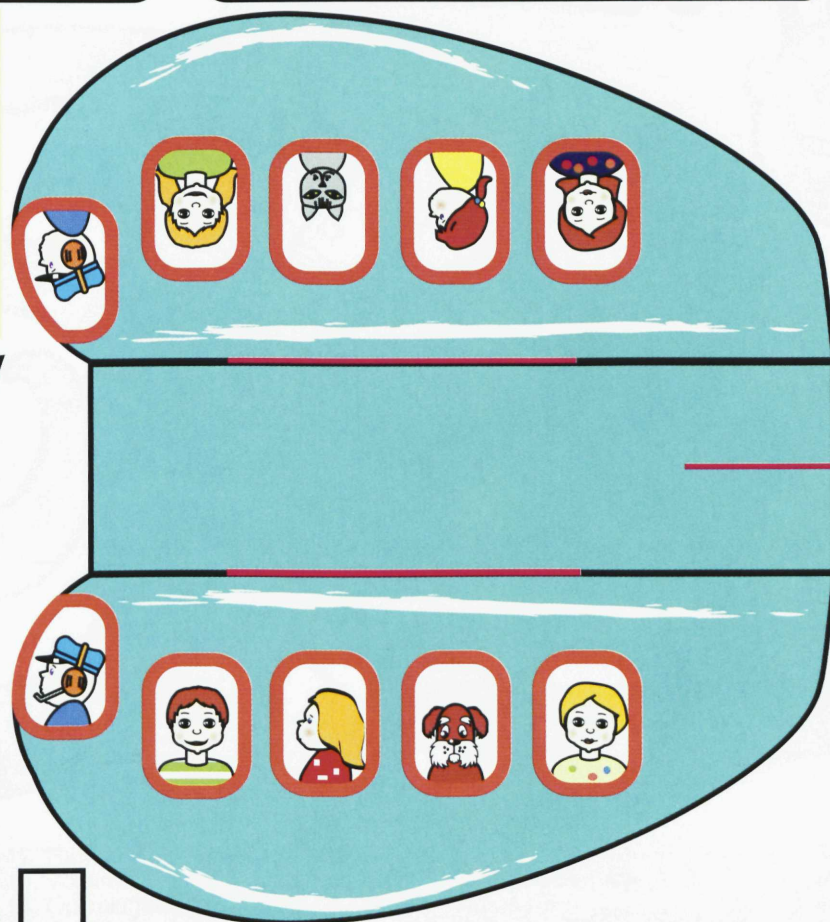
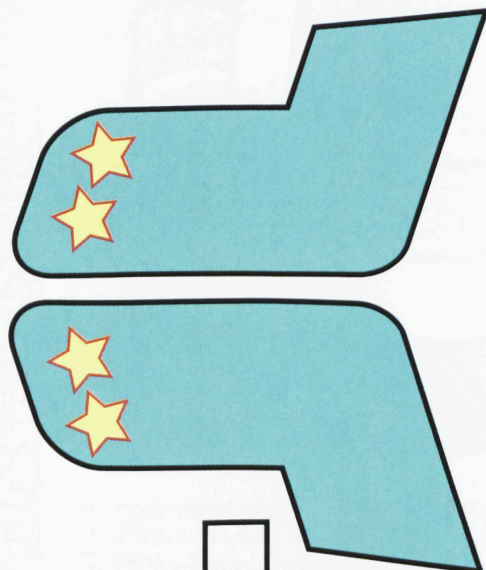
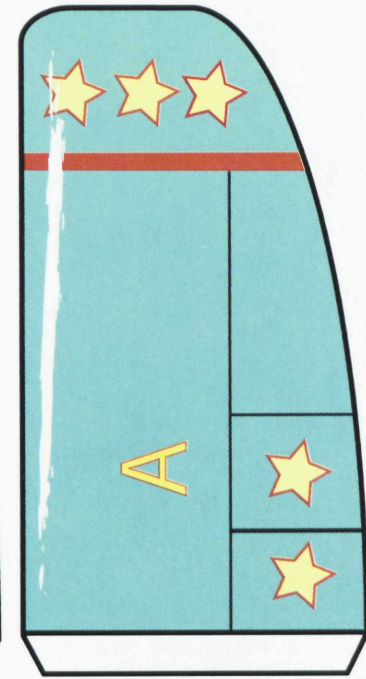
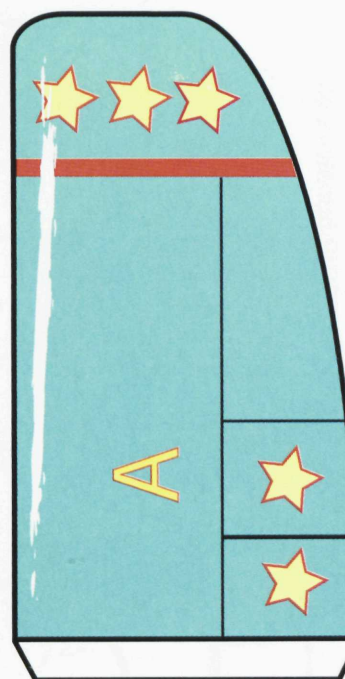
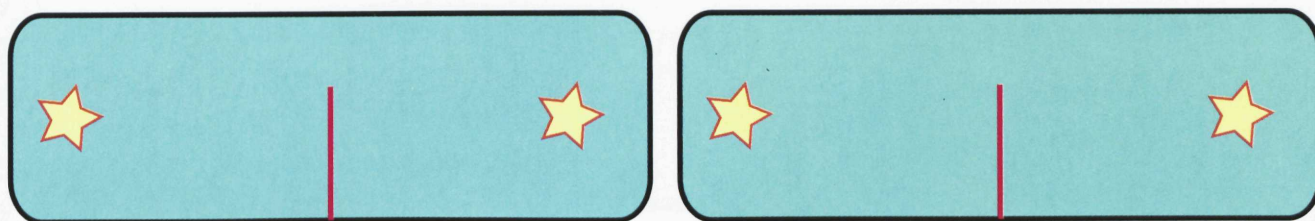
mõte luua metsade keskele Pokumaa, et sealse looduse ilust ja võlust saaksid osa teisedki inimesed. Kui sa oled pidev Tähekesse lugeja, siis mäletad vist, et kevadel käisid lapsed-pokud Toompeal riigikogus Pokumaa loomisele toetust saamas.

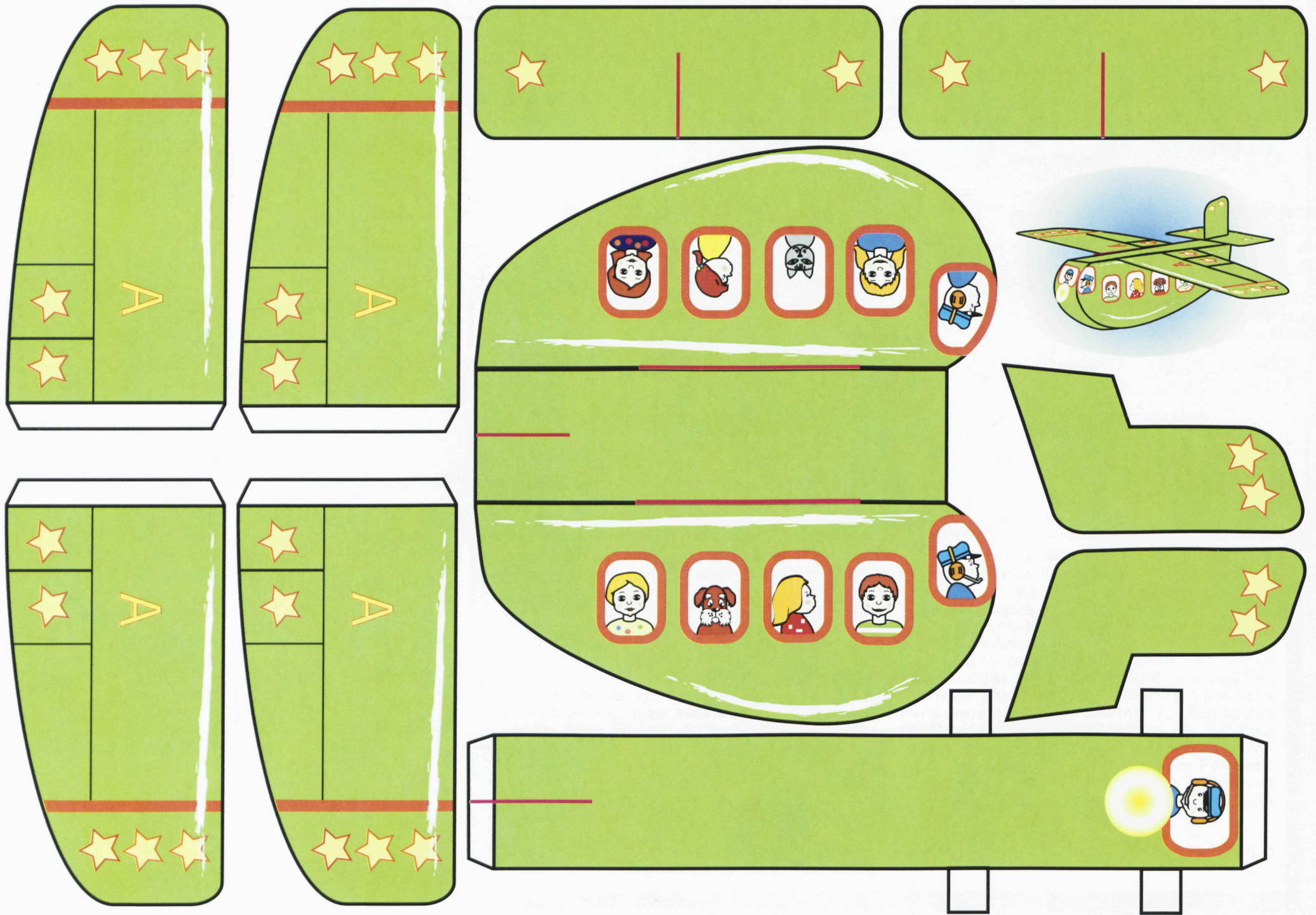
Pokumaa loomist toetab ka Eesti Post. Suvel tulid müügile pokudega margid, anti välja ka esimese päeva ümbrik. Margid joonistas vanameister Edgar Valter ja kujundas Lembit Lõhmus. Margivihikus on kaheksa marki ja see maksab 35 krooni. Iga margivihiku müügihinnast läheb 3 krooni Pokumaa toetuseks. Eesti Post soovib, et kaunis Pokumaa kiiresti valmis saaks ja pokud võiks sinna juba lapsi külla kutsuda.

ELJU SILD

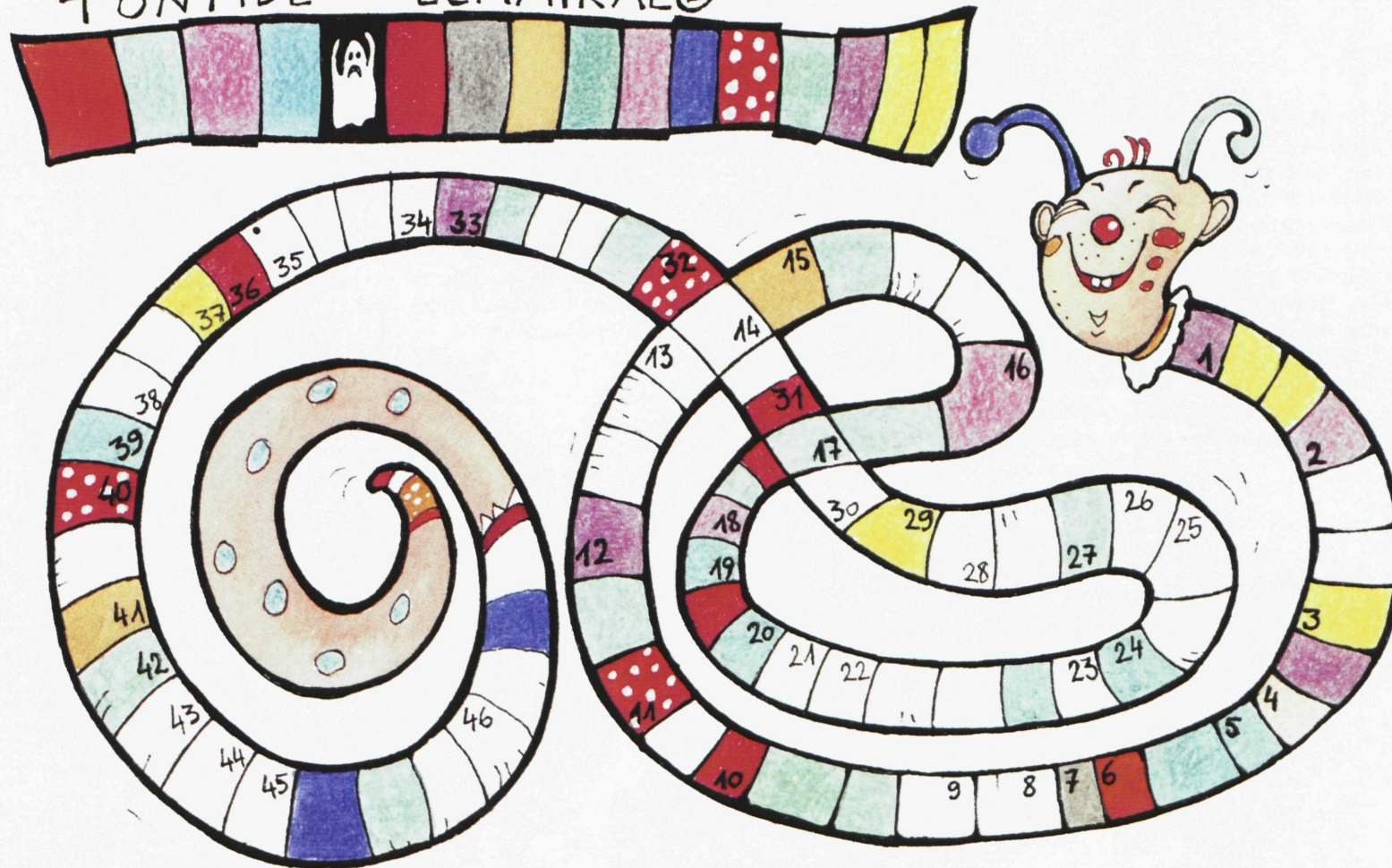
LENNUK

Lõika lennuki osad välja. Kleebi tiibade ja saba osade pooled kokku. Lõika lennuki kereesse pilud punase joonega tähistatud kohta. Pista tiivad sealt läbi ja kleebi lae külge. Voldi kere pooled alla. Kleebi kerele põhi. Tee sabatiivale sisselõiked punast joont mööda ja pane saba sinna sisse. Tee lennuki kereesse sisselõige punast joont mööda ja pane lennukile saba.

TONTIDE LEMMIKAEG

Joonistanud PIRET MILDEBERG

1. Taevakeha (3 tähte)	12. Raha maksmise koht (5)	25. Ese (3)	38. Vilja iva (4)
1. Väga soe (4)	13. Voolimisel vajalik (4)	26. Vana põrsas (4)	39. Isiklik (3)
2. Mina (2)	14. Õpikukirjastus Tallinnas (5)	27. Vanus (3)	40. Haiguse parandamine (4)
2. Uss (4)	15. Tarviliik osake puu- ja köögiviljas (8)	28. Ei valeta (3)	41. Tigidus (4)
3. Toa osa (3)	16. Lõhkekeha (4)	29. Tubli (4)	42. Kange tahtmine (3)
4. Pesemisvahend (4)	17. Looduse kroon (7)	30. Sa (4)	43. Värisevate lehtedega puu (4)
5. Kangelaslugu (5)	18. Meie (2)	31. Karusloom (7)	44. Esimese klassi tähtsaim raamat
6. Tulp (4)	19. Naisenimi (3)	32. Siristav putukas (8)	45. Aitamine (3)
7. Poest muretsetud kaup (3)	20. Ei ole surnud (4)	33. Lehtpuu (6)	46. Tähtis kehaosa paljudel lindudel ja loomadel (4)
8. Ajakiri tüdrukutele (6)	21. Mudilaste päevane kodu (8)	34. Naisenimi (4)	
9. Tüdrukunimi (5)	22. Trepri osa (4)	35. Sipsiku omanik (3)	
10. Magamisase (4)	23. Tara (4)	36. Ulumine + pisarate voolamine (4)	
11. Jõukas (5)	24. Mitte tagasi (5)	37. Lambatall (3)	

PERIOODIKA AS
Lasteajakiri
TÄHEKE

Asutatud jaanuaris 1960
ilmsub kord kuus

Toimetuse address:
Pärnu mnt 67a
10134 Tallinn

Peatoimetaja
ELJU SILD
tel 6 463 697

Vanemtoimetaja
JAAN RANNAP
tel 6 463 697

Kunstiline
toimetaja
PRIIT REA
tel 6 463 697

Tähekest saab
tellida
faks:6616 089
e-mail
tell @tallpost.ee

Trükk
AS Printall
Tatari 64
10134 Tallinn

ESIKAANE
JOONISTAS
CATHERINE
ZARIP

Muskusveised

Loomaia muskusveised võiksid olla lausa solvunud, sest inimesed aina vahivad elevant, tiigreid ja muidugi ahve. Tasakaalukatest muskusveistest minnakse sageli lihtsalt mööda. Selge see – nad ei ole nii tohutult suured nagu londikandjad, pole neil triipe, täppe ega tee ka oma vempudega vaatajatele nalja.

Muskusveiste looduslik kodu on põhjamaal, polaarjoone taga. Virmaliste tulevärgi all valitseb peaaegu kogu aasta paukuv pakane ja möllavad lumetormid. Üürikese suve jooksul peavad loomad varuma jõudu ja koguma nii paksu rasvakihi naha alla, et sellest piisaks ka pikkadeks pimedateks talvekuudeks. Talvel tuleb leppida selle piskuga, mida õnnestub lume alt välja kraapida. Õnneks on muskusveistel seljas ülipaks villane kasukas, millest isegi nõelteras jääne põhjatuul ei suuda läbi tungida. Selle kasuka villakiud on

kohati 90 cm pikkused. Ainult valkjad karvased sõrgatsid ulatuvad rippuva karvastiku alt välja. Looma raudkõvad sarved on otsaesisel kokku kasvanud ja moodustavad pealael midagi kiivritaolist. Allpool keeravad teravad sarveotsad ähvardavalt ette.

Muskusveiste elu pole olnud kerge. Neid kütiti armutult liha pärast, mis olevat väga maitsev. Loomad päästis see, et nad võeti looduskaitse alla. Nüüd elustavad need põhjamaised turjakad mäletsejad Alaska ja Gröönimaa arktilisi tundraid. Tänapäeval on muskusveiste vaenlasteks põhiliselt hundid. Hundid ründavad suurte karjadena. Ohtu märgates moodustavad muskusveised vasikate ja mullikate ümber ringkaitse: loomad seisavad külge külge vastu, sarved suunatud igasse ilmakaarde. Häda kriimsilmale, kes julgeb liiga lähedale tulla – jõulised pullid sööstavad äkkrünnakule. Ja huntidel ei jää üle muud kui taganeda.

Sellised on need eriskummalise välimusega mäletsejad loomad.

Joonistanud ja kirjutanud
SANDOR STERN

